

Universitätsbibliothek Paderborn

Historiae Ecclesiasticae Pars ...

HISTORIAE EC||CLESIASTICAE PARS || PRIMA, QVA CONTI-||NENTVR ||
Eusebij cognomento Pamphili Cæsareæ Palæ-||stinæ Episcopi lib. 10.||
Eiusdem de vita Constantini magni lib. 4.|| Oratio Constantini magni ad
sanctoru[m] cœtu[m].|| Oratio eiusdem Eusebij in laudem Constanti-||ni
magni ad trigesimum ...

Christopherson, John

[Köln], 1569

Historia de Ioanne Apostolo. Cap. XVII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-29861

EVSEBII HISTORIAE

Tertul. in Ecclesia constituta, ad Traiani vsque tempora vitā pro-
apo. adu. pagasse. Hactenus Hegeſippus, Eodem accedit Tertulli-
gentes anus, qui talem Domitiani facit mentionem. Tentauerat
cap. 5. & Domitianus, portio Neronis, de crudelitate: sed quia
sūt ver- & homo facile ceptum repressit: restituit etiam, quos
ba ipsius relegauerat. Scriptores porro, qui res gestas cuiusq; tē-
Tertulia poris literis prodiderunt, narrant, Senatū Rom. cū Do-
ni que mitianus iam quindecim annorū spatio functus esset im-
porius ci- perio, & Nerua regni gubernacula obtinuisset, suffragiis
care ut decreuisse, ut nō modo honoris insignia Domitiano di-
erant ope cata, penitus tollerentur, verum etiam, ut omnes qui è pa-
reprecū tria fuissent sinibus immerito expulsi, non modo domū
putani ad suos redirent, sed etiam opes & fortunas suas denuō
quā græ- recipere. Tradunt etiam veteres nostri scriptores, Io-
ca verte- annem eo tempore ab exilio, quod fuerat in insula per-
re. pessus, rediisse: & Ephesi denuo sedem ac domicilium re-
 rum suarum collocasse.

Quod Cerdo Alexandrinorum ecclesiam tertius guber-
nabat, & secundus Antiochenorum ecclesiam
Ignatius. CAP. XVI.

Nerua verò, qui paulo amplius anno regnauerat, suc-
 cessit Traianus. Primo anno illius imperij, cum A-
 bilus decē & tres annos ecclesiae Alexandrinae prae-
 fuisset, Cerdo eo dignitatis gradu potitus est. Hic ter-
 tius post Anianum, primū episcopū, eam rexit ecclesiam,
 Per idem tempus Clemens Romanā adhuc gubernabat
 Ecclesiam, qui post Paulum & Petrum tertius episcopa-
 lis illius dignitatis gradum obtinuit. Linus primus erat,
 secundus Anacletus. Porro Euodius primus Antiochiaē
 fuit Episcopus, secundus Ignatius: qui illis temporibus
 multum hominum sermone celebratus fuit. Tunc Simeō
 secundus similiter post seruatoris nostri fratrem, Iacobū,
 Ecclesiae Hierosolomitanae ministerio praeficitur. Eodē
 tempore ille ipse Apostolus pariter & euangelista Ioan-
 nes, quem Dominus Iesus summo erat amore cōplexus,
 adhuc in Asia vitam traducens, simul ac ab exilio, quod
 in insula pertulerat, post Domitiani mortem reuerteba-
 tur, ecclesias ibi adn. instravit.

Historia de Ioanne Apostolo. CAP. XVII.

Quod

Quod vero in hæc vsque tempora manserit in vita,
 duorum certorum & fidelium testium (Irenæum di-
 co, & Clementem Alexandrinum) sententia licet con-
 firmare: Quibus quidem propter veræ rectæq; opinionis
 ecclesiasticæ patrocinium, meritò fides adiungenda est.
 Quorum prior in secundo libro contra hæreses sic ferè
 scribit. Omnes presbyteri, qui sunt in Asia cum Ioanne
 collocuti, idem ipsum illum tradidisse testantur. Est nãq;
 apud illos ad Traiani vsque tempora in vita commora- *Ira. li. 2.*
 tus. In tertio item libro de eodem argumèto conscripto, *cap. 39.*
 hoc ipsum his verbis manifestum facit. Ephesiara eccle- *Intelligit*
 sia quæ est à Paulo fundata, & in qua Ioannes ad Traiani *etatem*
 tempora vitam produxit, vera testis est traditionis Apo- *Christi à*
 stolicæ. Posterior autem testis, Clemens scilicet, in eò o- *Ioane tra*
 pere, quem inscripsit: Quis sit ille diues, qui saluetur, ut *diuã ca. 3.*
 primum ipsum tempus commonstauerit, Historiam pari-
 ter cum primis necessariam ijs præsertim, qui ex honestis
 vtilibusq; rebus audiendis aliquid capiunt oblectationis
 adiúgit. Sumamus igitur in manus historiam, & legamus,
 quæ ita se habet. Audito fabulam, quid dixi fabulam? imo
 veram & certam historiam de Ioanne Apostolo memora-
 tam, quæ & nobis constanter tradita est, & memoria fir-
 me custodita. Vbi verò, Tyranno mortuo, ex insula Pat-
 mo erat Ephesum reuersus, quorundam rogatu ad finiti-
 mas gentes proficiscitur. Hic Episcopus constitutus,
 illic integras Ecclesias rite dispensaturus, alibi certos ho-
 mines sibi spiritus sancti instinctu demonstratos in Clerû
 delecturus. Ac cum ad urbem quandam non longè inde
 distantem (cuius etiam nomen nõnulli memorât) se cõtu-
 lisset, & alia quæq; officia, quæ ad animos fratrum inter se
 dissidentiû conciliãdos pertinebãt, obiisset, ad extremû
 adolescentulû corporis viribus valentè, vultu & oris cõ-
 formatione venustû, animi impetu flagrantè, fortè cõspi-
 catus, statim in eû, qui ibi episcopus erat cõstitutus, ocu-
 los conuertit, eûq; sic affatus est. Hunc adolescentulum
 omni studio, cura & cogitatione corã ecclesia & Christo
 teste, tibi tuq; fidei cõmendo. Què cû episcopus in suam
 tutelã accepisset, & oia se facturû fuisset pollicit⁹, Ioãnes
 eadè iterû atq; iterû illi edisserit, eiusq; fidè contestatus.

EVSEBII HISTORIAE

Ephesum deinde redit, Episcopus ille adolescentulum sibi, concreditum in domum suam recipiens, educavit pro suo, in officio continuit, fovit humanitus, ad extremum baptismi sacramento illuminavit. Postea vero ubi sigillo Domini, id est sacramento confirmationis, tanquam perfecta, tutaque eius animi custodia obsignasset, nonnihil de cura & observatione in eo instituendo suscepta remisit. Quæ quidem non solum liberior vivendi potestas, quam fuerat paulo ante tempus adeptus, verum etiam quidam adolescentes, eius æquales, ocio languidi, inertia dissoluti, & omnium malorum genere assuefacti, corruerunt: Ac primum exquisitis conuiuiorum opiparorum delicijs illum alliciunt, inuitantque; noctu deinde educenres, ad furti societatem cocundam attrahunt: tum maiora moliri flagitia hortantur. Ille pedetentim assuescit, & propter generosam animi magnitudinem, tanquam equus effrenatus, & nimium sibi suisque viribus præfidens, extra rectam viam impeturfertur, frænaque acriter præmordens, proclivius in profundum vitiorum gurgitem se precipitat. Atque cum omnino iam in desperatione salutis in Deo sita veniret, deinceps non de exiguis noxis cogitavit, sed magnis quibusdam ac nefariis facinoribus admisis, ubi semel omni imbrobitate & nequitia perditus euaserat, nullam non scelèris labem ex æquo cum alijs contrahere secum statuit. Istis igitur in familiaritate ascitis, & magna latronum turba collecta, animo proprio paratoque se ducem manu violentissimum, sanguinis effusione crudelissimum, seueritate denique acerbissimum præbuit. Interea temporis, ubi necessaria ad eam incidebat occasio, Ioannes accersitur. Ille ubi alias res, quarum gratia venerat, recta ratione disposuisset, age, inquit episcope, depositum nobis redde, quod ego, & Christus, ecclesia teste quam gubernas, tibi commisimus. Hic vero primo attonitus obstupuit, arbitratus pecuniam, quam nunquam acceperat, à se per fraudem & dolum malum repeti: & tamen neque facile credere poterat ea ab se repeti per calumniam, quæ neutiquam habuisset, neque Ioanni depositum repetenti omnino diffidere. Verum simul atque Ioannes dixerat, adolescentulum repeto, & animam fratris, senex dimisso vultu ingemiscens, & item lachrymans, ille, inquit, mortuus est.

Quo-

Quo modo, & quo genere mortis? Deo, inquit, mortuus
 est. Nam nequam & perditus, & vno verbo, latro euasit.
 Etiam pro ecclesia, in qua versabatur, montem cum ne-
 faria hominum sui similibus turba occupat. Apostolus
 ergo veste dilacerata, ingenti cum gemitu caput feriens:
 bonum, inquit, custodem animæ fratris tui te reliqui.
 Equus iam iam mihi adsit, & dux aliquis itineris. Inde ab
 ecclesia, ita ut erat, cum festinatione se proripuit. Pro-
 fectus autem ad locum, à primis latronum excubitoribus
 præhenditur. Qui neque fugam parans, neque euitare
 studens, sed vociferans admodum dixit. Huc huius rei
 causa accessi: me ad principem vestrum deducite. Qui
 quidem ad tempus, ut erat armatus, expectat. Verum ut
 Ioannem aduentantem agnouerat, præ pudore capessit
 fugam. Hic verò ætatis suæ oblitus, illum pro viribus
 properè insequitur. Atque clamans, quid, inquit, fili me-
 tuum ipsius patrem, inermem, & ætate confectum fugis?
 Miserere laboris mei fili: ne formides: adhuc tibi salutis
 spes reliqua est, Ego Christo pro te reddam rationem. Et
 si sit opus, pro te lubens mortem oppetam, sicut dominus
 pro omnibus nobis. Pro tua animam meam dabo. Con-
 fesse, Crede. Christus me misit ad te. Ille ubi hæc audi-
 uerat, primum oculis humi defixis constitit, deinde arma
 abiicit: tum horrore perfusus grauius & acerbè lamenta-
 tus est. Senem ad se aduentantem complectitur: fletu &
 mœrore, quoad poterat, pro culpa satisfecit: & dextra
 sola occultata, lachrymarum vnda secundo baptizatur.
 Apostolus rata & constanti asseueratione ei à seruatore
 veniam & remissionem peccatorum precibus suis impe-
 traturum pollicetur: atque ad genua accidens, ipsam ma-
 num dexteram, tanquam aqua pœnitentiæ ablutam pur-
 gatamq; osculatus, illum ad ecclesiam reducit. Crebris
 item precibus Deum pro illo inuocat, continuis ieiuniis
 vna cum eo se macerat, variis diuinæ sapientiæ sententijs
 eius animum quasi quibusdam lenocinis mitigat trāquil-
 latq; . Neque prius, ut fertur, inde decessit, quàm illum
 ecclesiæ ministerio præfecisset. Cuius conuersione ma-
 gnum veræ pœnitentiæ exemplum, præclarum secundæ
 regenerationis specimen, illustre denique tropheum à
 G 3 peccatis

EVSEBII HISTORIAE .

peccatis resurrectionis, per exteriora pœnitentiæ signa hominibus proposuit ad imitandū . Ista à Clemente hoc modo præscripta, tum ad rei gestæ cognitionem, tum ad vtilitatem legentium accōmodata, illum locū obtineāt.

De ordine euangeliorum.

CAP. XVIII.

Pergamus iam, & certa apostoli scripta, quæ in nullam hæctenus controuersiam vocata fuerint, ostendamus. Ac primum de euangelio illius, quod in vniuersis ecclesiis sub Cœli complexu collocatis peruulgatum est, pro explorato constet. Quòd verò inter reliqua tria euangelia à veteribus rectè & appositè quarto numeretur loco, hoc pacto planum fiet. Admirabiles planè viri & re ipsa diuini (Christi apostolos intelligo) ipsa pura ac sincera vitæ ratione cum primis eximij, & vniuerso virtutis genere animis exornati, quanquam linguæ elegantis & disertis sermonis rudes & ignari, diuina tamen & miranda potentia ipsis à Seruatore donata fidentes, exquisita verborum fabricandorum solertia, & arte elaborata, doctrinam magistri sui, ac præcepta exponere neque norunt, neque conati sunt: Sed aperta & manifesta docendi ratione per sacrosanctum spiritū ipsis opem ferentem infusa, & sola Christi virtute, tot miraculorum effectrice, per ipsorum doctrinam & res gestas plenius peruulgata, vtentes, regni cœlorum notitiam toti orbi terrarum patefecerunt: quinetiam studium & operam, quæ in libris conscribendis poni solet, haud magno sanè æstimarunt: & istud planè præstiterunt, vt pote excellentiori ministerio, ac longe hominum captum superanti inseruientes. Paulus enim, qui inter omnes illos verborum apparatu maximè, & sententiarum grauitate non minus pollebat, quanuis infinita ferè arcana mysteria, quæ loqui fas non erat, animo teneret, (quippe qui ad tertium cœlum vsque sublarus, diuinarum rerum contemplationem gustasset, ad ipsumque paradisum diuinæ maiestatis claritate eximium raptus esset, & illic ad verba secreta & plena mysterii audienda admisus) præter paucissimas epistolas, præterea nihil scriptis omniū